

SLOVENSKI DELAVEC

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA, ČOPOVA 1 - DE-
LAVSKA ZBORNICA - TELEFON
ŠT.: 35—29 - POŠT. ČEK. RAČUN
ŠT. 17.548 - NAROČNINA: ZA
ČLANE ZZD 2.— DIN MESEČNO -
(24.— DIN LETNO) — ZA DRUGE
NAROČNIKE 3.— DIN MESEČNO
(36.— DIN LETNO) - CENE
OGLASOM PO DOGOVORU -
LIST IZHAJA VSAKO SOBOTO

LETO I.

LJUBLJANA, PETEK, 24. DECEMBRA 1937.

ŠTEV. 11

»Sveta noč, blažena noč,
vse že spi, je polnoč.
Le Devica z Jožefom tam
v hlevcu varuje Detece nam.«

Jubilate Deo!

Veliki orkani sveta so zamajali zemljo.

Vstali so narod za narodom, mogočni in silni. Živel so in vojevali ponosno življenje, pa so kakor listič v jeseni z drevesa utonili v davnini. — Njih sila je bila, njih moč je živela, ni jih več. Komaj še, ali pa tudi ne, je nanje ohranjen spomin. Kakor sanje in kakor pena so večna hrumenja narodov, so dela slavnih vojskovodij, je prešerna moč vladarjev.

Nič ni v vsem, kar je kdaj v svetu iz njegove tvari človek videza ustvaril, velikega, vekotrajnega.

Nad vse se je priplazila megla pozabe kakor tat in skladi stoletij so se zgrnili. Kakor žalna tančica se razgrinja nad strohnelo utvaro vzponov in rasti mrtvega življenja. Kjer pa je od zanosa in veličja še kaj spominov ostalo, je samo kot trpkost grenkega občutja: vse je ničevno.

Mračna je misel, ki se zajeda in zastruplja dušo, da bi zdvojila v strmenju: Resnica je bila, pa nič več; življenje je bilo, pa ga ni. Rastlo je, se spenjalo, gromadilo svoje moči v vsej prelesti in razkošnem bogastvu. Pravo, resnično, dejansko življenje, tako veliko, da sem poedinec še komaj atom, in tako silno, da sem sam komaj še dih iz pritajene misli napram tej sili! Sedaj pa je vse kakor daljna, pregnana sanja z občutkom žalostne tesnobe.

V njej ni mogoče dihati, delati, živeti! Kakor mora je ta tesnoba v srcih narodov in poedincev, ki streme ven iz mraka in smrti k soncu in življenju, ven izven časnega in minljivega v neminljivo neskončno, k edino resničnemu življenju, ki trohnobe ne pozna.

Vse zemlje so se združile, vsa ljudstva so prosila, vsa srca hrepene-la in spoznala: Zemlja ga nima. Nebo naj ga da. Ve, nebesa ga rosijo!

In glej! Vstala je zvezda. Kakor prelepa sanja! In iz prelestne sanje se je rodilo življenje. Iz obljub in prerokov in vere. In pregrane so bile megle, ki so senčile nad vrojenim človeškim hrepenenjem za vekotrajno srečo. V Luči življenja je smrt zgubila svoje otrovano željo. Nič več ni dih smrti nad življenjem, dih življenja je nad smrtjo. Ta je sedaj le videz končnosti in prehod v brezkončno večno blaženost.

Zdaj je vredno živeti, zdaj vredno delati, trpeti, bojevati se, zaradi svita, ki ožarja in osrečuje zdaj, kdor ga sprejme, in jutri in vselej in za pričakovano kristalnočisto radost večnosti. Zase tako živeti, za druge tako delati, da se širi Luč in raste spoznanje za srečo vseh vedno bolj na globoko, vedno bolj na široko, vedno bolj na visoko proti nebu, odkoder žari.

Poslej imajo smisel besede: Poštenje, zvestoba, pravica, ljubezen. Borba za ta imena in za njihovo vsebino ima tako za vsakogar na praporu zapisano samo eno neizbrisno geslo: Zmaga! Na prelomu časov je v tem geslu za vsakogar poročstvo osebnega plačila, kdor v službi vzorov vztraja na mejah branilcev med otroki luči. Vsak zase bo venčan z zmago, morda preje, predno bodo vzori pravice in ljubezni dovojevani v razdvojenem svetu, če ga bo velika Luč v svoji svetlobi plačila vrednega našla. In v razdvojenem svetu bo po bratomornih delih zadnji akord zazvenel v neminljivi vrisk Bogu, v »Jubilate Deo« zmagujočih.

Veliki, največji, edini prevrat zgodovine, edina velika zmaga človeštva je tako vstala za nas kot skrivnost iz Luči nedosežnih božjih globin.

Tako čudovito preprosto, tako nežno, vso dušo objemajoče, tako skromno in veličastno zemljo in nebo obsegajoče se je vse to zgodilo:

V skalnati zemlji neznanega naroda se je malo mestece prislono k golim holmom, tuintam zasenčenim z izsušeno smokvo. Za nizko, trhlo ograjo stoji oslica. V lesenih jaslih leži Dete; nadenj se je sklonila deviška mati in ga gleda z radosti polnimi očmi; visoko na nebu nad njim stoji zvezda in ves svet je obsejala čudovita svetloba.

Prikazala se je milost Boga našega Zveličarja vsem ljudem, ki nas uči, da se odpovejmo brezbožnosti in posvetnim željam ter trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu, pričakujoč blaženega upanja in čistiljivega prihoda velikega Boga, našega Zveličarja Jezusa Kristusa.

Zato zavriskaj moja duša, vriskaj tvoja Bogu:

»JUBILATE DEO!«

Blagor njim, ki ne navezujejo srca na bogastvo tega sveta, zakaj njih je nebeško kraljestvo!

Vesele, srečne, radosti in blagoslova polne božične praznike in uspehov polno novo leto želi vsem svojim bralcem in naročnikom uredništvo in uprava »Slovenskega delavca«.

Dr. Andrej Snoj, vsuč. profesor:

Božični prazniki v Betlehemu

Vsaka krščanska družina pri nas, si za sveti večer oskrbi svoje jaslice. Pri jaslicah se moli, se poje, pri njih ob spominu na prvo sveto noč tako hitro pride čas, ko se je treba odpraviti k polnočnici. Betlehemski hlevček, Marija in sv. Jožef z ljubkim božjim Detetom, pastirčki pred jaslicami — koliko lepih spominov se ob pogledu na vse to zbudi ne samo v nedolžnih dušah otrok, ampak tudi pri odraslih, ki ta večer za kratek čas pozabijo na skrbi in tegobe vsakdanjega življenja.

V Betlehemu pa ne postavljajo jaslic. Tam jaslice že stoje, prave, pristne jasli, tiste, v katere je pred 1937 leti Devica Marija položila božje Dete. Stoji še tudi betlehemski hlevček, čeprav nekoliko drugačen kot je bil tisto noč, ko sta Marija in sv. Jožef našla v njem tiho zavetje in se je v njem rodil Odrešenik sveta, Jezus Kristus. Danes je ta hlevček, 12 m dolga in tri metre široka skalna votlina, spremenjen v kapelo; nad njo pa je že od leta 330 dalje zgrajena veličastna bazilika Kristusovega rojstva, ki je sicer že mnogo zgubila od prvotne lepote, a je še vedno zgovorna priča globoke vere in velike požrtvovalnosti prvih kristjanov.

Ta cerkev in votlina pod njo je vsako leto o božičnih praznikih pozorišče ganljivih slovesnosti, ki se jih udeležujejo ne samo domačini, marveč tudi velike množice tujcev in romarjev z vsega sveta.

Praznovanje Božiča se v Betlehemu prične na vigilijo, 24. decembra, takoj po kosilu, ko se pripelje patriarh iz Jeruzalema v Betlehem. Po ulicah se ta dan kar tare ljudstva. Od vseh strani prihajajo tujci, da vidijo slovesni vhod patriarhov v cerkev Gospodovega rojstva. Že pred mestom pozdravijo patriarha civilni in cerkveni zastopniki betlehemskega mesta. Na trgu pred betlehemskega baziliko izstopi patriarh iz voza in obleče zlat nadškofovski ornat. Pevci zapojejo na trgu, nato se zač-

ne pomikati velikanski spreved duhovnikov, redovnikov in vernega ljudstva v cerkev Kristusovega rojstva, od tam pa skozi nizka stranska vrata v zraven stoječo katoliško cerkev sv. Katarine. V baziliki Kristusovega rojstva imajo namreč že od leta 1634 glavno besedo razkolni Grki, zato se katoliški obredi

v sprevedu v votlino Kristusovega rojstva. Tam položi kip na mesto, kjer se je Kristus rodil. Diakon poje nato evangelij o Kristusovem rojstvu. Pri besedah: »In porodila je sina prvorojenca, ga povila v plenice in položila v jasli,« položi na kip zlato obrobene plenice in ga prenese na mesto, kjer je nekda-

Mesto Betlehem.

vrše deloma v cerkvi sv. Katarine, deloma v votlini Kristusovega rojstva.

V cerkvi sede patriarh na prestol, asistenci in ostala duhovščina se mu poklonijo s tem, da mu vsak poljubi prstan na roki. Zbor frančiškanskih pevcev iz Jeruzalema zapoje »Te Deum«, nakar se odpojejo slovesne večernice. Kratka slovesnost se zaključi s procesijo k oltarju Kristusovega rojstva. Le težko se je preriti do oltarja; kajti goste množice domačinov in tujcev vse popoldne, vso noč in še naslednji dan oblegajo oltar Kristusovega rojstva in s solzami v očeh poljubljajo sveta tla, na katerih se je učlovečila božja Beseda.

Kristus ležal v jaslih.

Od pol enajstih zvečer se v cerkvi sv. Katarine prične, kakor po naših cerkvah, slovesne jutranjice. Cerkev je nabito polna, da se v gneči ni mogoče ganiti. Zastopani so menda vsi narodi zemlje. Točno o polnoči so jutranjice končane in prične se slovesna sv. maša, pri kateri je navzoč tudi celokupni diplomatski zbor iz Jeruzalema. Pri »Gloriji« zažari nad glavnim oltarjem velika zvezda v nešteti električnih lučkah. Vsa cerkev je ob tem prizoru globoko prevzeta.

Ganljivo je videti, ko po končani polnočnici vzame patriarh v naročje ljubki kip betlehemskega Deteta in ga nese

Vsa slovesnost traja polne štiri ure. Med tem so se že pričele sv. maše na oltarju pri jaslicah in drugih oltarjih, ki jih je več v bližini. Na oltarju pri jaslicah je končana poslednja sv. maša pozno popoldne, ko že mrak pada na zemljo.

Na pastirskem polju, ki sameva pod mestom, gori vso noč velika luč, ki kaže mesto, kjer so angeli oznanili pastirjem rojstvo Kristusa Odrešenika. Na praznik sam romajo tja gruče tujcev in romarjev skozi vasico Bet Sahur, kjer so bili doma srečni pastirji. Popoldne, kmalu po kosilu, pa se pomika tja iz cerkve Kristusovega rojstva dolga procesija frančiškanov in vernega domačega ljudstva. V mali kapelici, ki je še ostala od nekdanje velike cerkve, se odpoje še enkrat božični evangelij v latinskem in arabskem jeziku. Kako prevzamejo vsakega na tem zgodovinskem kraju preproste besede evangelistov! Kako odmevajo v duši besede angelskega slavošpeva: »Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji!«

Globok mrak je že ležal nad Betlehemom, ko sem se pred dvema letoma od te preproste, a prirčne slovesnosti na betlehemske poljanah vrnil v mesto. Cerkev Kristusovega rojstva je bila že prazna, votlina pod cerkvijo pa še vedno praznično razsvetljena in nekaj pobožnih vernikov je bilo v njej zatopljenih v tiho molitev. Prav pred jaslicami je klečala arabska katoliška družina, oče, mati in štirje otroci; vsak zase je na tihem molil rožni venec, razen najmlajšega, ki ga je mati še držala v naročju. Dolgo je trajala molitev. Slednjič je mati za nekaj časa položila dojenčka v jasli, na mesto, kjer je nekoč ležalo božje Dete. Bil je nepopisno lep prizor.

Ko sem se pozno zvečer vračal v Jeruzalem, mi je bilo jasno, da se Božič v Betlehemu ne da z besedami opisati; treba je iti tja in ga doživeti.

Votlina Kristusovega rojstva.

Jan Plestenjak:

ZA BOŽIČ

V polnoč razgibali so se zvonovi.
Ubrani v molitvi so naši domovi
in svetli in glasni sledovi
gredo od srca do cerkva,
kjer duše odlagajo svetna bremena,
kjer naroda ni več in ne plemena:
ljudje so, otroci enega moža, na ukaz Boga
in pojo: Sveta noč, blažena noč...
In vsem se v dušah upi gneto,
da bo svetlo kot nekdaš zvezda svetila,
Kraljestvo božje vsemu svetu oznanila.

Betlehemske pašniki.

Jan Plestenjak:

„Sveta noč...“

Saj bi še bilo, če bi bil človek slep in gluhi, je rohnel Blažon. Že mesec dni išče dela, že mesec dni zro vanj lačne oči dveh otrok in žena mu hira, čeprav taji.

»Nikar!« je plaho hotela tolažiti, pa ji je beseda zastala, ker jo je zabolelo v prsih.

»Ali je to krščansko, da gospodarji žanjejo kosmato čudne dobičke, nas pa po-

ženo na cesto. Ali je to krščansko, da presiti brezbožniki in brezsrčneži pitajo svoje pse s pečenko, za bednega človeka pa imajo le psovko in grožnjo s policajem!«

»Ata!« je poprosil osemletni Joško in se oklenil matere, ker je zagledal v njenih očeh solze.

»Nikar, Blaž, tudi to se bo sprevrglo,« je zaihtela.

»Se bo sprevrglo, se bo sprevrglo! Tako se tolažimo vsi. Pa le malo skozi okno pogledj! Danes jim goré lestenci, mize so jim polne, rejeni in brezskrbni sedajo za

mize in si voščijo vesele praznike. To ti je božič.«

»Blaž, Blaž, ne delaj greha!«

»Mama, ali je Jezusa tudi zeblo?« je jecjalo drobno, v strgane cunje zavito otroče.

»O, pa še kako,« je pomagal Joško, ker mati je s težavo dušila jok.

»In niso imeli drevesca in ne jaslic,« je dodajalo otroče.

»Brez vsega so bili!« je izmumljala mati.

»In tudi brez potic?« je izpraševalo otroče zvedavo, ki je sanjalo o poticah in kolačih.

»Tudi brez potic, Blažek!« je izlogoval oče in glas mu je trepetal kot na struni.

Bajta je nizka, dvojne drobnih oken gleda na velike palače in gosposke hiše v mestu; do bajte se zajeda tenka steza in ob njej se steza dvojne vrb, kot bi prosile za božični blagoslov. V bajti za silo bri majhna petrolejka, gašperček, le v naj-večji sili kurjen, ždi v kotu in ob njem čepe mati, Joško, Blažek, kot bi hoteli iz-

siliti iz njega vsaj za nekaj trenutkov toploto. Iz kota gledajo starinske, nerodno izstrižene jaslice. Pastirčki se rinejo pred hlevček in pozabljajo na ovce in tudi dostojanstvo Kraljev iz Jutrove dežele jih ne moti, da bi prvi ne nesli svoje darove edino pravemu Kralju duš in teles tega sveta.

Joško je našel svečko in jo prižgal, da je živo ožarjala obrazek Jezuščka, ki je ležal v nerodnih jaslicah in mu je toplota oslovega dihanja dobro dela.

»Radio igra Sveto noč!« je presekala molk mati. V bližini bajte ima vilo debelejši mesarski mojster, ki ima avto, dve hiši, tri mesnice in nič otrok in ki od »izgube« živi. Okno je odprto in radio kar kriči sveto pesem, ki bi morala oznanjati mir in blaženost.

»Sveta noč, blažena noč!« je pel radio, klical, rotill in polnil srca.

»Mama, ali je bil Jezus tudi lačen,« je zavekal Blažek.

»Tudi!« je zaihtela mati.

»Joj, kako sem lačen!« je ušlo Blažku, Joško ga je pa skrivoma dregnil.

»Daj no, saj mama nima, oče pa tudi ne!«

»Proketo, povej mi, ali sem to zaslužil,« je zaklel oče in ga je bilo takoj sram.

»Veš, človeka včasih kar zgrabi in če ne bi bilo Boga...«

»Blaž, saj nas še nikdar ni zapustil.«

»To je pa spet res!«

Na okno je potrkalo zvonjenje božičnih zvonov. Skozi mrz so se nabrali neke mrzle nabreklosti, v kateri pa ni zamrla svetost.

»Molimo!« je menila mati.

Blažon je kar renčal v molitev, njegov zaripl glas se je zaletaval iz kota v kot kot bi rotill božično noč za blagoslov. Blažek je kmalu zadremal, pa še v dremavici ponavljal: »Sveta Marija, mati božja, plo-

si...«

Tudi Jošku je omahnila glava. Zunaj pa je pritrkavalo, vabilo, klicalo, prevpilo

(Nadaljevanje na četrti strani spodaj!)

Blagor krotkim, zakaj ti bodo deželo posedli!

Dr. Anton Korošec, notranji minister:

SLOVENSKEMU DELAVCU

V prihodnjih dneh obhajamo praznik rojstva Gospodovega. To je dan, ko se zbira okrog jaslic staro in mlado, kmet in delavec, uradnik in obrtnik, molit Dete božje in prosit ga pomoči in tolažbe v vseh tegobah.

Pomoči in tolažbe je potreben tudi delavski stan. Saj trpljenje je delež njegov, skrb stalna spremljevalka, boren zaslužek njegovo plačilo.

Da zboljša svoj položaj, se delavstvo organizira in država, zavečajoča se važnosti tega stanu za ves gospodarski ustroj, mu pride na pomoč in uredi delovne pogoje.

Ali zboljšanje gmotnega stanja samo, kakor je potrebno in vsako prizadevanje v tej smeri hvalevredno, še ni jamstvo za resnično srečo človekovo. To mu more dati le notranji mir in zadovoljstvo, ki ju najde, kdor išče Njega in živi po Njegovih zapovedih.

Rojstvo Gospodovo je primerna prilika, da odložimo vsakdanjega človeka in iščemo Sina božjega. Tedaj se bo zgodilo, da bomo našli notranji mir in srečo.

Dr. Miha Krek, minister, „Slovenskemu delavcu“:

Roko v roki!

»Slovenski delavec« je nastal iz žive potrebe in prepričanja, da mora dobiti glasilo tisto naše delavstvo, ki hoče svoja stanovska in splošna socialno politična stremjenja, torej vse svoje javno udejstvovanje, usoglasiti in spraviti v sklad z javnim življenjem ostalih stanov slovenskega naroda.

»Slovenski delavec« je nastal kot glasnik načela, da mora biti slovenski delavski stan sonositelj in sograditelj naše narodne skupnosti. To načelo je žal zadnja leta zelo zbledelo. V vrste delavskega vodstva se je poleg drugih zmotilo tudi mnenje, naj naše delavstvo naveže ves svoj up in nado ter usodo svoje socialno-politične borbe le na organizacije delavstva v ostalih delih države brez vsakega ozira na našo domačo stanovsko ljudsko skupnost. Ista misel se je na drugi strani izražala s tem, da so voditelji delavskih organizacij ob raznih prilikah pod krinko nopolitičnosti delali politiko proti skupnim ustanovam, organizacijam in politični skupnosti.

Zmota, če bi jo delavstvo sprejelo, bi mogla postati nesreča predvsem za prizadeto delavstvo samo, potem pa za vso našo stvar. To ni čisto nič drugega, kot v naše razmere presajeno marksistično načelo: »Proletarci vsega sveta, združite se.« Po tem načelu naj bi se tudi naše narodno občestvo razbilo v bojne razrede z geslom: »Proletarci Jugoslavije, skupaj!«

Pustimo na stran vse drugo in poskusimo pregledati samo položaj našega delavstva, če bi se to načelo dejansko izvedlo.

Naše delavstvo bi bilo v jugolovanskem proletarskem razredu drobce, ki po svoji številni moči ne bi nič odtehtal, nič veljal. Ta drobce bi bil toliko bolj brezpomemben, ker bi bil tuje telo v skupni delavski stanovski organizaciji. Od ostalih organizacij bi se naše delavstvo ločilo po svetovnem nazoru, po celem svojem duhovnem obrazu in tudi po svojem različnem gledanju na poedina stanovska socialna vprašanja. Stanovsko tovarištvo bi bila edina skupna označba in vez, ki pa redno v odločilnem trenutku odpove posebno pri marksistih vseh vrst.

Naše delavstvo bi prav gotovo pri taki proletarski skupnosti bilo uboga sirota, na katero bi niti mačehovska skorja kruha ne padla s skupne mize. Da bi bil njegov delež še skromnejše odmerjen, zato bi poskrbeli predobri naši lastni slovenski tovariši marksisti, ki bi hoteli vedno in vselej biti edini legitimirani zastopniki slovenskega delavstva. Na drugi strani pa bi se naše delavstvo odreklo pomoči in podpori, ki jo ima v domači ljudski skupnosti. Tu nas veže vse brez razlike ista vzgoja, ista socialna izobrazba, naša kultura, skupno domače socialno ekonomske razmere in končno ista skupna usoda. Socialne razlike med stanovi so in zato so in bodo socialna trenja tudi med nami, toda ker je naš narod po ogromni večini skupnost samih revežev, tudi ta socialna trenja niti od daleč ne morejo postati nevarna za lepo harmonično delovanje vseh slojev.

Naš slovenski krščanski delavec more braniti svoje stanovske in socialne potrebe samo s pomočjo vse naše skupne moči. Prav nobene drugega sredstva, ki bi bilo približno enakovredno, ni na razpolago. Brez pomoči vseh naših sil nobene naše socialne potrebe ne moremo uveljaviti. V naši domači skupnosti pa se tudi delavstvo more uveljaviti v vseh edinicah, od strokovne organizacije pa do zastopstva v javnih in samoupravnih ustanovah in zopet povdarjamo, ni nobene drugega načina, da bi delavstvo moglo dobiti toliko vpliva na naše domače socialno in javno življenje, kakor edinole v skupnosti, ki jo predstavlja slovensko krščansko ljudstvo.

Ker »Slovenski delavec« te misli zastopa in brani, so mu takoj ob rojstvu začeli očitati, da je pod politično peto. Ti očitkarji izgledajo kot slabi šaljevci, kot slabo dovtipni zakonski možje, ki svojim tovarišem očitajo, da jih ima doma žena pod peto, v svoji hiši pa imajo pekel. Kakor tam v domači hiši najbolje shajaš, če obideš spore in prepire in s smehljajem greš preko morebitnih težav, pa si srečen in zadovoljen vselej, kadar si zmagal s potrpljenjem, tako tudi v našem slučaju velja, da imajo veliko bolj nervozno, nezadovoljno in nesrečno življenje tisti, ki iz vsake večje ali manjše malenkosti napravijo afero, zmerjajo, zabavljajo, godrnjajo, rušijo mir in slogo, kakor pa slovenski delavci, ki hočejo skupnost in slogo tudi v politiki.

Dejstvo je, da pri današnji vlogi in vplivu javne uprave in oblasti na socialno življenje ni mogoče z uspehom izvršiti nobene socialno-politične akcije ter izvajati nobene stanovske koristi brez političnega vpliva in njegove pomoči. Izkušnje zadnjih let kažejo, da je vsako delavsko gibanje, ki je izzvalo poleg drugih nasprotstev tudi nasprotstvo javne oblasti, prav sigurno končalo s popolnim neuspehom. Že v mezdnem gibanju delavstvo nujno potrebuje napram močnejšemu delodajalcu vsaj blagohotnega nastopanja političnih in upravnih predstavnikov. Torej čisto delavske strokovne zadeve vodijo tja v polje politične moči, kaj šele vse ostalo delavčevo življenje. Saj je delavec tudi občan, volilec, davkoplačevalec, vojak in državljani. Lahkomiselno in nespametno govore ali pa namenoma lažejo tisti, ki delavstvu dopovedujejo, da mora ostati nopolitično, politično neaktivno in ko ga od politične ljudske skupnosti odvajajo.

Prav demagoško in brez resnice se je proti »Slovenskemu delavcu« večkrat uporabljalo ime, delo in osebnost pok. ustanovitelja slovenske krščanske delavske organizacije dr. Janeza Evangelista Kreka. On je z delavstvom začel organizacijo ali celotno njegovo delo kaže, da je hotel organizirati vse naše ljudstvo, vse njegove stanove in vse panoge njegovega življenja na vseh poljih: prosvetnem, kulturnem, socialnem, gospodarskem in političnem. Vse svoje ljudske organizacije je dr. Krek povezal v enotnost. Zlasti glede politične organizacije je bil dr. Krek neizprosni zastopnik složne discipline vseh brez izjeme in je zahteval, da mora vsak poedinec in vsaka družbena

Blagor žalostnim, zakaj ti bodo potolaženi!

organizirana edinica na svoj način in po svojih močeh doprinašati ne preneha deleže k trdni enotnosti v skupni politični reprezentanci. Znanje so njegove drastične obsodbe zgagarjev, godrnjačev in zabavljačev. »Z njimi ven«, je ponovno jezen in ogorčen vzkliknil. Na vsaki strani njegovega političnega življenja vidimo, kako ogromen delež lastnih žrtev in samopremagovanja je tudi dr. Krek osebno prenesel samo zaradi enotnosti in sloge v politični organizaciji. Vsega tega ne bi bil storil, če ne bi bil živo prepričan, da je trajna, trdna in složna večina med Slovenci naša politična vrednota, ki nam kot gibanju daje večjo vrednost kot jo relativno po svoji številni politični moči moremo zbrati. *Kdor dr. Kreka prav razume in hoče prav tolmačiti, bo skrbel, da bo v naši slovenski družini tudi na političnem polju pravo slovensko domače prijateljstvo*, ki radi skupnega blaga vse premaga in vse potrpi, radi trdnosti cele hiše vsak zanjo dela, ka more in kakor more, nihče pa proti njej.

»Slovenski delavec« je imel korajžo, te misli zopet v vsej svetlosti dvigniti na zastavo slovenskega delavstva. Komaj nekaj mesecev izhaja, pa se že odpirajo oči resnici. »Slovenski delavec« je prav v neizprosni resnici iskal in našel svojo privlačnost. V čisti luči resnice, cele in brezpogojne, nepritajene in nepridržane, kakor nam jo naroča in izroča Cerkev v svojih socialnih in moralnih naukih in zapovedih; v svetem prepričanju, da moremo najbolje zastopati slovenskega krščanskega delavca le, če smo čim aktivnejši sodelavci ob strani drugih stanov našega naroda, v prepričanju, da je samo tu naše mesto, mislimo, upamo in želimo bo »Slovenski delavec« osvojil vse naše dobre delavce in njihove družine. Tako bo izpolnil vrzel, ki je bila nastala in s tem pridobil zgodovinsko zaslugo, da je ohranil delavstvo naši skupnosti

Voščila slovenskih fantov - vojakov

Vesele in blagoslovljene božične praznike ter srečno novo leto želijo slovenski fantje in možje, ki služijo vojaške pri 21. pešadijskem polku v Skoplju:

Anderle Karl iz Breznice na Gorenjskem.

Bukovec Anton iz Breznice na Gorenjskem.

Resman Anton iz Žgoš na Gorenjskem.

Kokalj Jože iz Žgoš na Gorenjskem.

Tratnik Janez iz Kovorja na Gorenjskem.

Kolman Franc iz Kovorja na Gorenjskem.

Cigale Alojz iz Kovorja na Gorenjskem.

Luks Janez iz Belca na Gorenjskem.

Šobar Janez iz Prigorice na Dolenjskem.

Ilarišič Jože (»Ban«) iz Urjevica na Dolenjskem.

Žužek Izidor iz Malovčnika na Dolenjskem.

Beligoj Franc iz Rakitnice na Dolenjskem.

Vodičar Janez iz Kumpale na Dolenjskem.

Mihelič Ivan iz Brega na Dolenjskem.

Cimprič Jože iz Gabrige na Dolenjskem.

Slovenski vojaki, 6. vazduhoplovni polk, avto četa v Zemunu žele vesele božične kraznike in Srečno novo leto:

Bizjak Lojze, Zirovnica, Ajdovec Franc, Medvode, Gračner Ivan, Maribor, Novak Jože, Maribor, Spes Konrad, Maribor, Rozman Ferdo, Lesce-Bled, Zbilj Franc, Ljubljana, Klobičič Milan, Ljubljana, Dolinšek Vladimir, Celje, Zupanc Franc, Celje.

Naslednja številka izide v soboto, dne 8. jan. 1938

Tudi delavec

si danes lahko nabavi lepo — domačo knjižnico, ako je naročnik ene izmed knjižnih zbirk, ki jih izdaja Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in sicer:

Leposlovna knjižnica
Ljudska knjižnica
Zbirka domačih pisateljev
Zbirka mladinskih spisov
Kosmos.

Naročnino plačujete v malih mesečnih obrokih, koliko zveš iz prospektov, ki ga dobiš — brezplačno — v imenovanju knjigarni.

Kdor pa hoče prav in pravilno slovensko pisati in govoriti, si mora nabaviti najnovejši

Slovenski pravopis,

ki sta ga priredila dr. A. Breznik in dr. Fr. Ramovš. — Cena nevezani knjigi je din 29.—, v platno vezani din 40.—.

Splošni katalog knjig je brezplačno vsakomur na razpolago.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Priložili smo položnice.
Ne prezrite jih!

Iz življenja ZZZD v ugašajočem l. 1937.

Jasnost načel in pošteno delo nas vodi k zmagi.

Kot blisk je šlo leta 1937 mimo nas. Le kratek hip kot bliska žar v temni noči in že odhaja in polni upa in vere stopamo v leto 1938. Na tem prehodu iz starega v novo leto nehote zastane naš korak. Samo bežen pogled na delo v preteklem letu naj nam da poguma in volje za delo v prihodnjem letu. Pri vsem tem pa naj pomaga On, ki z nevidno roko vodi usodo nas vseh in naša pot bo, čeprav težka, prava in varna.

Glas delavskih množic: »Dajte nam organizacijo in z njo naše pravice!«

Posameznik v današnji človeški družbi ne pomeni ničesar, tudi nekaj ljudi v današnjem družabnem ustroju ne pomeni ničesar. Danes ima v življenju besedo le tisti, ki je močnejši, močne stanovske organizacije, močan pokret, ljudsko gibanje. Vsi stanovi se danes tega dobro zavedajo in med mnogimi klici po združitvi je bil in je gotovo najmočnejši klic delavcev: »Dajte nam našo strokovno organizacijo!«

Jasnost načel

Ob teh klicih je prislunilo nekaj delavcev. Mi smo močna nezlomljiva sila, če smo enotni. Mi sami bomo ustvarili organizacijo, iz nas samih mora vzrasti in vzrastla je...

V obilici zmed, v kaosu načel in družtev, ob ducatih krivih prorokov in njihovih krivih nauk pa je treba v organizacijo, zlasti pa še v delavsko strokovno organizacijo jasnosti v načelih in poštenja v delu!

Sveta Cerkev vedno v vseh stoletjih k vsakim pojavom zavzema pravo in jasno stališče. Tudi proti načelom in delu socializmov vseh barv je jasno spregovorila po velikih papežih Leonu XIII. in Piju XI. V okrožnici teh dveh papežev sta program, začetek in konec slovenske katoliške delavske strokovne organizacije, ki nosi naslov

Zveza združenih delavcev.

Jasnost v načelih in pošteno delo nas vodi k zmagi. Mnogi, ki so prestopili prag naše organizacije, so presenečeni odšli, ker so zagledali križ v naših prostorih. Mnogi radi tega sploh k nam nečejo. In mnogi nas radi jasnosti načel psujejo, sumničijo in nas imenujejo »zelene komedijante«, a načela naša so zmagovita, večna neminljiva in taki bomo tudi mi v kolikor bodo ta načela v nas samih resnično živela.

Delo ZZZD in delo nje nasprotnih strokovnih organizacij.

Radi določno načrtanega programa ZZZD pomaga in deluje na vseh poljih. Ne vsiljuje se nikjer. Kjer delavstvo želi, da se organizira, da mu organizacija pomaga, ZZZD stori vse. Po najboljši zupuščenih krajih, kjer še ni obstojala nobena strokovna organizacija, ker tja ni mogla ali ni hotela, obstoja danes ZZZD. Funkcionarji nasprotnih organizacij pravijo: »Mi gremo z organizacijo tja, kjer vemo že vnaprej, da bomo uspešni.« Torej že vnaprej hočejo imeti poročstvo za »rentabilnost« organizacije. Njim je za trenutne uspehe, nam zato, da delavstvu pomagamo. Mi ne gradimo samo danes ali jutri! Organizacija je delavstvu potrebna in organizacijo delavstvo rabi. Kjer jo želi imeti, naj jo ima!

Porast ZZZD v letu 1937.

Da smo na pravi poti nas prepričuje naš porast. V zadnjem letu je ZZZD ustanovila 21 novih postojank in narastla od 1700 članov na 3400 članov. To je porast, ki ga ne more zaznamovati dosedaj nobena druga strokovna organizacija.

ZZZD in strokovno delo.

Naši nasprotniki nam tako radi očitajo, da se v strokovnem gibanju ne spoznamo, ne najdemo in da sploh nismo strokovna organizacija. Nič ne damo na taka govoričenja, ker vemo, da prihajajo iz zavisti in gole nevošč-

ljivosti radi našega strokovnega in poštenega dela. Vsi tisti naj vedo, da z demagogijo, lažjo in denuncijanstvom ni mogoče zakriti resnice. Ne mislimo se pri tem hvaliti, vendar **priporočamo**, da smo v drugem letu svojega obstoja vršili veliko strokovno organizacijsko delo, večje od ostalih strokovnih organizacij, kljub njihovem 30 ali 40 letnem obstoju.

Mimogrede omenimo samo večje dogodke, mezdna gibanja, pri katerih smo sodelovali ali jih vodili:

V Soteski se je pod našim vodstvom po treh razpravah sklenila in 20. 10. 1937 podpisala kolektivna pogodba. Že poprej so se delavstvu zvišale plače.

V Konjicah je v maju prišlo do stavke, vsled izprtja delavstva, ker se je organiziralo. Dne 20. V. 1937 se je na TOI vršila obravnava za likvidacijo stavke. Organizacija je bila dovoljena in stavka likvidirana. Dne 3. 8. 1937 je bila podpisana kolektivna pogodba. Radi sporov s podjetjem in ZZZD so se potem vršile že poravnave v smislu čl. 15. uredbe o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnanju in razzodništvu dne 2. IX., 11. XII. in 18. XII. 1937.

Do stavke je prišlo tudi pri tt. Löschnigg v Sv. Lovrencu na Pohorju. S poravnavo dne 3. VIII. se je ista likvidirala, z zapisnikom pa so se delavske razmere uredile.

Pri podjetju Perger v Mislinjah smo po razpravah dne 6. X., 18. X. in 26. X. sklenili in podpisali dne 28. X. 1937 kolektivno pogodbo. Razmere zaposlenih delavcev so se znatno zboljšale.

Pri teh mezdnih gibanjih smo delovali popolnoma samostojno.

Z drugimi strokovnimi organizacijami smo sklenili kolektivne pogodbe pri podjetju H. Kieffer v Sv. Lovrencu na Pohorju, kjer je bila pogodba podpisana dne 30. X. 1937. V Gračnici, kjer smo naše delavstvo uspešno zastopali na vseh razpravah dne 7. IX., 16. IX., 21. IX. in 8. X.

Sodelovali smo prisklepanju kolektivne pogodbe stavbincev spomladi in sodelujemo pa tudi že pri pogajanjih za novo stavbinsko kolektivno pogodbo.

Ognjeni krst je ZZZD prestala na razpravah pri sklepanju jeseniške kolektivne pogodbe, ki je bila podpisana dne 24. II. 1937. Na teh pogajanjih se je edino ZZZD odločno zavzela za uveljavljanje praznikov.

Izvršenih je bilo v preteklem letu še nešteto pismenih in osebnih intervencij na vseh mogočih mestih.

Močna delavska zavest — močna delavska strokovna organizacija.

ZZZD se dobro zaveda, da brez močne delavske zavesti in brez močne delavske strokovne izobrazbe ne more biti. Za pridobitev delavske zavesti in strokovne izobrazbe pa je treba dolgotrajne vzgoje. ZZZD skrbi v polni meri tudi za to. Od 4.—9. maja se je vršil v Ljubljani tečaj za vse podružnične funkcionarje in obratne zaupnike. Dne 11.—13. decembra se je vršil večerni tečaj za pripravo ustanovitve organizacije. Strokovna organizacija je veliko vzgojno sredstvo, katerega se morajo vsi, zlasti pa naši ljudje povsod zavedati.

Delavski tisk.

Plenarna seja 3. okt. 1937 je sprejela sklep, da začne ZZZD izdajati svoje glasilo »Slovenski delavec«. ZZZD svoj list vzdržuje z velikimi žrtvami in polaga v delo pri listu, kakor tudi v delo izgraditve organizacije same, veliko dela in ljubezni. Zaveda se, da le z delom idealizma bo s strunim korakom šla po poti, ki si jo je začrtala.

Delavci, delavke, tovariši, tovarišice, prijatelji!

Smo, hočemo in moramo biti strokovna organizacija. Hočemo delovati v okviru naše velike slovenske katoliške skupnosti, boriti se po načelih Cerkev za dobrobit našega stanu. Pri vsem tem pa nam pomagaj Bog. — G. V.

Jože Langus:

Pridi k nam!

Že teden dni mi ne gre delo izpod rok, kakor bi rad. V meni in okrog mene je nekaj slovesnega, nekaj pričakovano mehkega, mirnega, blaženega. Advent — dnevi pričakovanja — prehaja v izpolnitev.

Kakor se veselim teh lepih, božičnih, izrazito družinskih praznikov, tako se jih nekam bojim. Devet jih je, sedem jih gre v šolo, vsakemu nekaj, kako bi, da bi bila zadovoljnost, da bi ne bilo nevoščljivosti, da bi bil med vsemi mir, božični mir, družinski mir. Plašče so potrebni, vsaj večji, pa ne gre. Dežniki so polomljeni, pa jih morajo imeti že radi šole. Čevljev ali vsaj snežik bi se pa toliko nabralo, da je skoraj nemo goče. Mesece in mesece bi moral hraniti, da bi zadovoljil vse, a kako, ko gre vse sproti. In vendar mora biti tudi nekaj zunanjega, da bo božji božični mir, veselje in zadovoljstvo v družini, da bodo vsi razpoloženi za sprejem in zavestno občutenje božjega miru, božičnega miru.

Pri teh računih mi misli "jajo v davni Betlehem. Kako neki je bilo pri srcu sv. Jožefu, ko je hodil po mestu in iskal stanovanje. Mariji so bile ure štete. Vsaj ležišče ji mora poiskati. Pa je toliko ljudi v mestu kot ob največjem kongresu. Hoteli prenapolnjeni, gostilne prenatrpane, pri privatnikih — že oddano ali pa vsaj rezervirano. Sv. Jožef je prosil: pogledajte, v takem stanju sva, ure gredo h koncu, vsaj kakšen kotic prosim. Pa ni bilo ničesar nikjer. Jehova ve, kako je s človekom, ali bo plačal; videti ni in še take sitnosti v hiši. Tako so v srcu govorili.

Čisto gotovo: če bi bil sv. Jožef prišel v zlatu in škrlatu, pa še s kopico služabnikov, dobil bi prenočišče. Drenjali bi se okrog njega z najlepšimi izrazi: prosim, izvolite, v čast nam je, vse, kar želite itd. Ker pa je bil v snažni obleki preprostega delavca, ni bilo zanj in za Marijo koticika.

O, bil je prostor, bile so sobe še prazne, še bi se stisnili, a bilo ni — ljubezni. Hišna vrata so bila odprta, sobna vrata odprta, postelje prazne — a srca so bila zaprta, ker oko ni videlo denarja.

O, če bi ljudje vedeli, da nosi Marija Jezusa, Odrešenika! Trgali bi se, da bi bil rojen v njihovi hiši, najlepšo sobo, najboljšo posteljo bi bili dali, poročno perilo pogrnili, da, streho bi vrgli s stavbe, samo da bi v njihovi hiši prišel

Svetonočni običaji: vlivanje svinca

Gospod na svet. Vse bi plačali, samo da bi bil v njihovi hiši rojen Odrešenik, zadožili bi se, da bi vredno postregli Jožefu in Mariji; zraven bi pa računali, s kolikimi procenti bi jim Bog povrnil, kako bodo uganjali zase reklamo, komu bodo najprej sporočili, kako naj bi se glasilo tako sporočilo, skratka: noč in dan bi računali, kako bi bolje postregli sv. družini, da bi jim bilo v obilju poplačano z denarjem, častmi, položajem, zvezami, maščevanjem nad sovražniki in sploh z vsem skupaj.

Videli so le svetne dobrine, zato niso videli božje bližine.

Polni so bili posvetnega, zato ni bilo prostora za božje.

Merili in računali so brez srca, zato je ostalo srce prazno, blago pa jim je snedla rja.

In če bi danes prišel sv. Jožef k nam? Če bi danes predstavili Betlehem k nam s časi, ki so bili? Koliko jih je, ki bi

ga sprejeli, ki bi mu odstopil odvisno sobo, koliko jih je, ki bi dali svojo sobo? Preprost in snažen, zaskrbljen in resen, iskren in ponižen bi sprejemal sv. Jožef odgovor: ni mogoče, prijatelj, izključeno, nemogoče, kaj pa mislite, vi ste pa še predrzni, policiji vas izročim, itd., itd.

Da, tudi danes bi prosil sv. Jožef zastonj, tudi danes bi odšel iz mesta in še hlev zunaj mesta bi mu zaklenili in zastražili, še s travnine bi ga zapodili.

V nas ni srca, v nas je mamon: denar, čast, dostojanstvo, prvo mesto, obresti, kapital, trgovski posel, rentabilnost. Z vsem tem smo napolnjeni in zato ni v nas prostora za božje, duhovno, za ljubezen, usmiljenje, za pravico. Kam bi šel Bog v nas, ko ni niti koticika prostora?!

Advent se vsak dan končuje z božičem in božič čaka pred vrati našega srca vsak dan v tisoč prilikah.

In če smo že stokrat, tisočkrat zamudili odpreti svoje srce Bogu — novorojenemu, odprimo ga sedaj ob 1937 tem spominu božjega prihoda. Če ne v novih plaščih, novih oblekah, novih čevljih, če ne v izobilju in komodnosti, odprimo vrata src Bogu v skromnosti, preproščini in hvaležnosti, da imamo vsaj to, kar imamo. Izrinimo iz srca vedno brigo za vse posvetno in vsaj sedaj o božiču, kličimo Gospodu:

Jezušček, pridi, daj nam svoj mir, kakor so ga oznanjevali Tvoji angeli, daj nam svoj mir, ker nam ga svet ne more dati. V vsej slabosti in grešnosti Te ne podimo, ampak kličemo: pridi in ne hodi mimo; revni smo, kruha in milosti stradamo, od sovraštva, izgube ljubezni in pravice umiramo; pridi k nam Tvoje kraljestvo miru in sprave, kraljestvo ljubezni in pravice, pridi! Pridi v naše revne delavske domove, pridi v naše družine, v srca naših otrok, pridi v srca slovenske mladine, da bo tako sposobna in vredna vzeti nase ustvaritev novega družabnega reda, kakor ga hočeš Ti, in da bo že ta rod zapel na ruševinah mrzlega in krivičnega kapitalizma po vzpostavitvi ljubezni in pravice Tebi hvalo in zahvalo: Gloria in excelsis Deo.

Duhovnik, luč narodu

O kom moremo bolj upravičeno zapisati kot o dobrih duhovnikih, ki zvesto služijo Bogu in ljudstvu, iz katerega so izšli: »Vi ste sol zemlje, vi ste luč sveta.« O kom moremo brez pridržka zlasti mi Slovenci tako trditi, če ne ravno o svoji duhovščini.

Mnogi izobraženci so, ki so rastli na narodnih tleh pa ne iz narodne povezanosti, mnogi, ki so se svojem ljudstvu po duhu odtujili. Živijo svoje lastno duhovno življenje in z zlagane višine gledajo na ljudske množice in njihove vsakdanje borbe. Zakopali so se v svoje knjige, zabarikadirali se v ozek krog istovrstnih ljudi, zakoreninili v pouličje in v tratoarje mest. V njegovo lagodje zakopani in v njegov videz sreče ogrnjeni beže pred življenjem naroda.

Duhovnik pa je po ogromni večini raste iz trde naše zemlje, okušal skopost grude, čutil pomanjkanje in revščino revnega naroda. Rastel pa je obenem tudi iz globine narodove vernosti in iz vsega bogastva njegovega duhovnega življenja.

Živeti z ljudstvom in njegovimi skrbmi, biti mu svetovalec v vseh njegovih časnih zadevah, dvigati ga vedno višje, zlasti pa ohraniti in poglobiti njegovo versko-duhovno življenje kot temelj harmonične sreče, je osnova duhovničkovega zvanja.

Tako duhovnik raste iz narodovega jedra in se vrača z narodovim idealizmom zopet neposredno k njemu v naše trge in vasi, v naše hribe in doline in se staplja z njim v eno nedeljivo celoto. V tej celoti po naravnem razvoju stvari stoji sredi med njimi, med katere je poslan, z višjo izobrazbo in npravno uravnovesnostjo kot luč na gori, ki sveti in kakor sol prekvaša narodne množice.

Njegove molitve, opomini in svarila, navdušenja in dejanja se prelivajo drug z drugim kakor petje in orgljanje in zvonjenje cerkva in prelest službe božje z dušo naroda v novo, vedno lepšo in čistejšo rast.

Zato je lepo biti duhovnik in na križpotju časa narodu kazati pravo smer, biti luč od Luči proti močem teme in kvas za življenje in sol za njegovo ohranjanje.

Hvala Bogu za to luč med našim narodom, in za kvas in sol, ki ga nosi v sebi. Ohranila je naša duhovščina vero v narod, narod pa je ohranil vero vanjo.

Kaj bi bilo življenje sveta brez Božiča, Luči od zgoraj, kaj bi bilo življenje našega naroda brez duhovnika, ki iz te večne luči zajema, da more svetiti drugim v kraljestvo sreče.

V smislu duhovničkovega zvanja se strnimo ob božjih jaslicah vsi, cel narod s svojo duhovščino, v eno nedeljivo celoto za izpolnjenje njenih nalog, da bo v nas vseh duhovno kraljestvo tistih, ki morejo prav dojeti svetonočni pozdrav: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji.«

Ko je dan najkrajši in najdaljša noč in nastopa sveta noč, prosimo zato, da bi po temnih močeh zbegane duše naše kakor vedno tudi v teh prenetenih časih v posvečenem življenju duhovnih svetovalcev, jasnih smernic za srečno urejeno življenje, da bi bili kakor vedno v stiski časov duhovniki narodu iz Luči zajeta luč v naše razsvetljenje.

Smersu Rudolf:

Zahtevamo družinske plače!

Papeža Leon XIII. in Pij XI. sta v svojih delavskih okrožnicah prav posebno povdarjala in zahtevala, da naj se da delavcu plača, ki je zadostna za vzdrževanje njega samega in pa tudi njegove družine. Papeža sta torej zahtevala, da bodi plača družinska.

Zakaj je morala katoliška Cerkev po svojih najvišjih predstavnikih postaviti zahtevo po družinski plači? To pač iz tega razloga, ker je moderni kapitalistični sistem obravnaval delavca zgolj kot orodje ali kot živino, ne pa kot človeka in še manj kot očeta. Kapitalista ne briga prav nič, ali je delavec star ali mlad, ali je poročen ali ni poročen, njega briga samo to, koliko mu delavec naredi. Pa ta miselnost ne preveva samo posamezne kapitalistično usmerjene podjetnike, ampak velik del človeške družbe sploh, ki v delavcu vidi samo številko, ne pa človeka z njegovimi potrebami.

Zelo značilno pa je to, da zahteve po družinski plači niso postavili socialisti, ampak da je kršanstvo, oziroma katoliška Cerkev bila prva, ki je postavila na dnevi red to prevažno delavsko zahtevo. Kdor pozna Marksovo vrednostno teorijo, ta bo razumel, da se vrednostna teorija in načelo družinske plače ne dasta spraviti v sklad — to pa seveda ne zato, ker bi zahteva

družinskih plač ne bila pametna in utemeljena, ampak le zato, ker je vrednostna teorija zmotna in popolnoma pogrešena.

Ne smemo misliti, da pa so v praksi družinske plače popolnoma neznane. Večina državnih uprav je za svoje uslužbenke že uvedla družinske doklade. V nekaterih državah dajejo tudi zasebni podjetniki rodbinske doklade. V francoskem delovnem pravu je n. pr. vprašanje rodbinskih dokladov rešeno s posebnim zakonom z dne 11. aprila 1932. V Franciji in še po nekaterih drugih državah imajo posebne zavarovalne blagajne, ki dajejo poročenim delavcem družinske doklade.

Da vprašanje družinskih plač za vse delavstvo še ni povsod zadovoljivo rešeno, je krivo temu poleg napačnega socialističnega stališča tudi dejstvo, da je to vprašanje precej komplicirano. Čisto na napani poti je tisti, ki misli, da bi se dalo to vprašanje rešiti na ta način, da bi zahtevali od delodajalca, naj daje vsakemu delavcu neposredno v roko tako plačo, ki bo zadostna za vzdrževanje vseh njegovih neposkrbljenih družinskih članov. Kakšen bi bil uspeh te zahteve? Večina podjetnikov bi nedvomno sprejemala v svoja podjetja samo neporočene delavce. Ti-

sti redki pa, ki bi sprejemali tudi poročene delavce in jim dajali družinske plače, bi ne mogli konkurirati z ono večino in bi se bilo treba bati, da radi večje režije njihova podjetja propadejo.

Rešitev tega težkega vprašanja pa je možna samo na ta način, da daje delavcu družinsko plačo družba (državni ali samoupravni zavodi). Vprašanje družinskih plač naj bi se torej vršilo po vzgledu bolniškega, nezgodnega ali starostnega zavarovanja. Podjetniki naj bi po številu svojega delavstva prispevali v te zavarovalne zavode, ravno tako naj bi plačevali prispevke vsi neporočeni delavci ali poročeni delavci brez otrok itd. Ti zavodi bi pa dajali družinske doklade vsem poročenim delavcem. Za posameznega podjetnika bi potem bilo vseeno, ali ima v svojem podjetju poročene ali neporočene delavce.

Zahteva po družinskih plačah je zahteva krščanskega delavstva in zato tudi ena izmed temeljnih zahtev našega katoliškega delavskega gibanja. Storili bomo vse, da se tudi to vprašanje v naši državi reši, in sicer reši tako, da bo v velik prid naši delavski družini.

Blagor usmiljenim, zakaj ti bodo usmiljenje dosegli!
Blagor miroljubnim, zakaj ti bodo otroci božji!

Z delavskih bojišč

POROČILO CENTRALE

V nedeljo, dne 19. decembra se je vršila v tajništvu Zveze združenih delavcev širša seja odbora ZZD. Seja je imela namen položiti obračun o delu, ki je bilo storjeno od zadnje seje plenuma ter dati smernice delu v bodočnosti. Bilanca dela je bila nad vse razveseljiva. Kljub velikim težkočam, ki so zvezane z vsako strokovno akcijo, ni veličina nalog niti za trenutek ustavila prodiranja ZZD, tako ne v njeni organizacijski rasti, kakor tudi v utrjevanju že dosedaj postavljenih temeljev. Povsod je organizacija le rastla, nikjer že na obseženem obstala, še manj pa nazadovala. Poročila odbornikov so bila sprejeta v veliko zadovoljstvo vseh navzočih krajevnih delegatov ker so videli mogočno rast svoje organizacije.

Podrobni programi za bližnjo bodočnost so se na seji izkristalizirali in v vsem je verjeti, da bo delavnost in vztrajnost, ki je lastna ZZD, premagala vse ovire in te sklepe seje prenesla v življenje. Predvsem je potrebno čimprej izvesti podrobno organizacijo, katere načrte bo izdelal poseben organizacijski odsek ZZD, ki se bo v kratkem konstituiral. Vodilno ime bo načelo farne občestvenosti, ki bo tudi v tem brezdvomno pokazalo nova pota naše strokovne organizacije, ki se bo

bistveno ločila od poti drugih strokovnih organizacij.

Širša seja se bo sklicala v prihodnjih mesecih in bo pokazala nove uspehe, nove naloge za dobrobit delavstva.

*

Tovariškim krajevnim strokovnim organizacijam ZZD, njih vodstvom, članstvu in prijateljem želi Centrala Zveze združenih delavcev v božičnem razpoloženju preživeti Gospodove dni ter z uspehi izpolniti Novo leto 1938 za srečnejšo bodočnost slovenskega delavstva.

»KOLEDARČEK ZZD«

je izšel. Razposlali smo ga vsem krajevnim organizacijam. Denar nakažite centrali takoj, ko jih boste razprodali. Z njim bodo vsi delavci brezdvomno zelo zadovoljni, ker obravnava vso važno delavsko zakonodajo. VSAK ČLAN MORA IMETI NAŠ KOLEDARČEK! Stane 8.— din. Če vam jih bo zmanjkalo, pišite centrali, da vam jih pošljemo, seveda le, dokler bomo imeli zalogo. Zato one koledarčke vrnite, katerih ne boste mogli prodati, da lahko postrežemo tudi drugim. Če koledarčkov, — predvsem posamezniki — ne boste prejeli, se lahko obrnete naravnost na Centralo, da vam jih dostavi. Na delo v tem smislu!

◆◆◆

Ljubljana

Tobačni delavci:

Proti lažem za resnico. Ker gotovi ljudje širijo razne laži glede pravilnika o plačah in že celo vedo, kakšen da je in da ga že imajo v rokah, sporočamo vsemu delavstvu, da smo se takoj, ko je bil od nasprotnikov sklican znani protestni shod, obrnili na merodajno mesto, kaj je resnica na tem in smo dobili 11. decembra t. l. sledeči odgovor:

»Na Vaše pismo z dne 8. t. m. Vam sporočamo sledeče: Plačilni pravilnik še ne bo izšel tako hitro, kakor smo se informirali na merodajnem mestu. Referent, ki ta pravilnik pripravlja, se bo vrnil s potovanj šele okrog Božiča. Takrat Vam bomo predvidoma mogli dostaviti tudi osnutek, ki se je in se bo še precej spremenil.«

Omenjenega osnutka še ni nihče prejel, ker je Pravilnik res šele v osnutku in še ni nič definitivnega. Tako se torej vidi, kako se gotovi ljudje norčujejo iz delavstva in sklicujejo sestanke, samo da ustrezijo svojim interesom.

Zato svetujemo delavstvu, naj dobro premisli, komu verjame, ali onemu, ki se res briga in dela zanj, ali onemu, ki se samo igra z njegovim bednim položajem. Bog živi!

Odbor Strokovne organizacije tobačnih delavcev ZZD želi vsemu delavstvu srečne in vesele božične praznike in uspešno novo leto z željo, da bi se po novem letu še bolj oklenili svoje organizacije, katere delo je bilo v tem letu obilno. Čaka nas pa še veliko dela in to je v glavnem naš plačilni pravilnik, katerega more del. izvajati in ki mora biti res tak, da bo delavstvo z njim pridobilo vsaj toliko, da bo moglo živeti človeka dostojno življenje. Upamo, da bo naše delo za dobrobit tobačnega delavstva kronano z dobrim uspehom.

Splošna podružnica, Ljubljana: Tovariši, tovarišice! Zadnji dnevi v letu so polni spominov na sveto družino, ki je sonce sleherne slovenske krščanske družine. Toplota tega sonca je tako topla, odsev tako lep in čist, da nas slehernega v srcu in duši prerodi in spremeni kakor pomladno sonce božjo naravo.

Tovariši, tovarišice! Ne moremo mimo stost in lepoto svete družine, ki nam je biser in svetel vzgled krščanskega harmoničnega družinskega življenja, čigar lepota srčne družinske ljubezni naj Vam razveseli dušo in srce, da bi kot taki z mislijo na njega preživeli blagoslovljene božične praznike ter prišli v novo leto 1938 prav srečni in veseli.

Kakor je Kristus in njegov nauk večno mlad, taki moramo biti mi vsi, ki njegovim naukom sledimo. Zatorej stopimo v

novo leto kot mladeniči, polni volje in idealizma, za katerega se bori ZZD.

Loški Potok

Delo počiva. Skoro vsi delavci so odšli delati v Hrvatske gozdove, tako, da ne moremo prirediti nobenega sestanka, niti kako drugače na zunanji pokazati svojega organizacijskega gibanja. Ko pa se bodo delavci zopet vrnili z dela, se bo pričelo za našo organizacijo zopet novo življenje in bo šlo delo zopet normalno naprej.

Mislinje

Med ZZD in podjetjem Dr. A. Perger je bil dosežen popoln sporazum tudi za gozdne delavce. ZZD je prav s temi pogajanjmi pokazala, da hodi pravo pot v borbi za korist delavstva. Brez posredovanja oblasti in Delavske zbornice se ji je posrečilo doseči pogodbo, ki obsega vsa za delavca važna določila tako, da ni nobenih dvoumnih točk, ki bi mogle pozneje povzročati spore. Pri teh pogajanjih se je izkazalo, da se mnogokrat več doseže s pametnim nastopom kot pa s terorjem kot to poskušajo delati marksisti. Delavstvo je s pogodbo popolnoma zadovoljno, saj je to prva kolektivna pogodba. Naslednja leta pa se bo obenem s stanjem podjetja zboljšala tudi kolektivna pogodba. Upamo, da bo tudi drugo leto pri sklepanju nove kolektivne pogodbe podjetje pokazalo svojo pripravljenost za sporazum in da bomo lahko dosegli kolektivno pogodbo, ki bo še boljša od letošnje.

Vavta Vas

Podjetje Leon Pavlin je radi skrčenja obrata pričelo odpustčati delavce. — Pri teh odpustih pa so najbolj prizadeti poročni delavci. Mnenja smo, da bi se dalo, če bi podjetje pokazalo količikaj pripravljenosti, ugoditi delavstvu, to vprašanje pomanjkanka dela, rešiti tudi s skrajšanjem delovnega časa, kar bi bilo najprimernejše. S tem bi bilo vse delavstvo enako prizadeto, ne pa samo nekateri.

Slov. Konjice

V soboto, dne 18. t. m. se je ob 2. uri popoldne nadaljevala poravnalna razprava na okrajnem načelnstvu v Slov. Konjicah. Spor ni bil radi redukcij samih kot takih, ker je bilo delavcem odpovedano na zakonit način, pač pa radi tega, ker so bili pri redukciji prizadeti sorazmerno najbolj naši člani. Naši zastopniki so delovali v okviru danih možnosti in dosegli sorazmerno enakost med posameznimi organizacijami. Prvotno se je hotelo, vsaj imeli smo ta vtis, da se hoče delati proti naši organizaciji.

Iz zapisnika zadnje razprave. ... Da se onim delavcem, ki bodo sedaj v zimskem

času brez zaslužka, vsaj deloma pomaga, je pripravljena tvrdka izplačati tem delavcem 8 dni po zadnjem izplačilu »predjudme«, ki se bodo za primer, da bi bil dotični delavec zopet sprejet nazaj v službo, odtegovali od plače na ta način, da bi dotičniki te predjudme amortizirali v štirih desetdnevih obrokih.

Ako bi ti delavci ne bili več sprejeti k podjetju iz katerikoli razloga, se vrnitev teh predjudmov ne bo zahtevala. Te predjudme bodo dobili vsi reducirani delavci brez razlike pripadnosti k organizacijam, in sicer: oženjeni delavci, ki imajo otroke 140.— din, oženjeni delavci brez otrok 100.— din, samci in žene, katerih mož ostane še nadalje zaposlen, din 60.—.

Zastopniki ZZD so tudi za mirno poravnavo spora, kljub temu, da vztrajajo na svojem načelnem stališču, ki so ga podali v začetku razprave.

(Glej prejšnjo številko »Slov. delavca«! Redukcije naj se ne izvedejo. Skrajša naj se delovni čas ali naj se uvede turnus.)

Po 14 dneh je tudi NSZ zvedela za redukcije in na razpravo poslala svojega zastopnika, ki je dal na zapisnik naslednjo izjavo:

»Zastopnik NSZ bi želel, da se razmere v Laurichovi tovarni čimprej uredijo in da bi dobili vsi delavci čimprej zaposlitev, kar je najtoplejša želja NSZ in menda vseh ostalih.

Želimo tudi, da bi se delavstvo med seboj sporazumelo in enotno nastopalo v vseh delavskih vprašanjih složno in solidarno.«

Ne mislimo se pri tem muditi. Samo iz te izjave je razvidno, da je NSZ pristala na redukcije. Kar se pa tiče enotnosti delavstva, pa samo tole: Kaj je NSZ v Konjice prišla razbijati delavsko enotnost? Kje je bila za enoten in solidaren nastop ob času stavke? In še potem, ko smo se mi borili, da organizacija v podjetju sploh mora obstojati?

Ko bi gospodje od NSZ v Konjice sploh ne hodili, pa bi najbolj pokazali voljo za enotnost in solidarnost. Po toči je prepozno zvoniti.

Rogaška Slatina

V tretjič smo se zbrali v nedeljo 12. dec. delavci zdravilišča na sestanku. Počasi sicer gre, a iti mora. Vložili smo pravila. Ni nas še veliko, čeravno je delavstva tukaj dovolj. Smo še samo »elita«. Nekateri čakajo samo na uspehe, pri tem pa ne pomislijo, da uspehe sami rušijo. Z delom se vsaka reč doseže ne pa z čakanjem in držanjem križem rok. Več delavske skupnosti je treba, več ljubezni do bližnjega. Ta duh mora priti med delavstvo, potem bodo šle za delavca boljši časi. Kdor pa ruši svojo lastno hišo, ne bo nikdar v njej prebival in užival njenih dobrin.

Z našim listom »Slovenskim delavcem« smo vsi zadovoljni. Lepi so njegovi članki in za delavca zelo aktualni. Vsak, ki ga dobiva, naj bi ga ne prebiral samo sam, pač pa ga naj da na razpolago tudi takim, ki še vedno cincajo in se ne vedo odločiti na levo ali na desno.

Na sestanku nam je tov. Luzar iz Celja

Murska Sobota

MOGOČNO ZBOROVANJE SEZONSKEGA DELAVSTVA V SLOVENSKI KRAJINI

Siromašna in tesna Slovenska krajina vsako leto pošilja v tujino nad 10.000 svojih najboljših sinov in hčera za zaslužkom in za kruhom, katerega večinoma najdejo v Vojvodini, Franciji in Nemčiji.

Teh 10.000 prekmurskih sezonskih delavcev je bilo do zadnjega časa prepuščenno samemu sebi, dokler se ni pred deseti meseci ustanovila delavska organizacija s sedežem v Soboti, ki nosi naslov: ZVEZA POLJEDELSKIH DELAVCEV (ZPD). Že takoj v začetku je organizacija štela nad 1000 članov-sezoncev, sedaj pa je število članov naraslo na 4.000 in še stalno narašča tako, da bo v par letih organizacija štela nad 8.000 članov in to bo gotovo najmočnejša delavska organizacija v Jugoslaviji. Že v tej kratki dobi je organizacija pokazala veliko življenjsko silo in borbenost za pravice prekmurskega sezonskega delavstva in že dosegla prav lepe in vidne uspehe v korist delavstva.

Zadnjo nedeljo, dne 12. t. m. pa je organizacija priredila svoje prvo zborovanje v Gornji Lendavi. Nad 1.000 delavcev-sezoncev je prišlo skoro iz vseh krajev severnega dela Slovenske krajine—Goričke — na to svoje prvo stanovsko zborovanje, da manifestira za svoje pravice, ki mu pripadajo po božjem in naravnem zakonu. Razen delavcev-članov so se zborovanja

krasno razložil pomen delavske organizacije. Mi ga še in še želimo v svojo sredo. Naša dolžnost pa je, da nam njegove besede ne ostanejo kakor pene, ki se razblinijo.

Celje

Cinkarna je kakor običajno, tudi letos priredila božičnico za vse pravično in zadovoljivo.

Zato se vsem merodajnim prav lepo zahvaljujemo. Naj bi pa tudi drugi delodajalci sledili takim zgledom, da bi vsaj ob koncu leta svojim delavcem pokazali človekoljubje, kar bi bilo s primerom njihovih lepih dohodkov le majhen izraz hvaležnosti.

V tem upanju želimo iz Celja vsem tovarišem in tovarišicam vesel Božič in srečno novo leto.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Lepi so naši sestanki. Dne 12. decembra t. l. smo imeli sestanek delavstva, organizacija v ZZD, katerega se je udeležil tudi od centrale poverjeni tov. Luzar iz Celja.

Kljub slabemu vremenu je bil obisk nad vse zadovoljiv.

Taki mesečni sestanki močno poživljajo delavsko gibanje in upamo, da bodo dosegli svoj namen. Obenem se zahvaljujemo centrali, ker pošilja k nam take organizatorje, ki razumevajo naše krajevne potrebe in težnje.

Vse člane podružnice pa prosimo, da se udeležujejo sestankov polnoštevilno, da skupno manifestiramo katoliško delavsko miselnost. Vsem tovarišem pozdrav!

Polzela

Napredujemo. Zopet se oglašamo v našem delavskem listu, ki je pri nas zelo priljubljen. Organizacija prav dobro napreduje, za kar gre zahvala odbornikom, oziroma vodstvu organizacije. Tudi člani pristopajo še vedno. Sicer pa opazamo, da je v nekaterih oddelkih še nekaj elementov, ki ne vedo, kako bi nam škodovali. Naš odgovor bo v našem delu in uspehu.

Dobrim naša hvaležnost. Za božič in novo leto bo poslala naša organizacija posebno deputacijo k našemu gospodu ravnatelju, da mu izroči naše čestitke. Hvaležni smo gospodu ravnatelju za njegovo naklonjenost delavskemu gibanju. Tudi tem potom mu želimo zadovoljne in vesele božične praznike ter srečno novo leto, da bi ga še mnoga leta skupno obhajali.

Posetite božično zborovanje! Za božične praznike priredi naša organizacija ZZD zborovanje v večjem obsegu, na kar sedaj opozarjamo vse člane organizacije. Govorili bodo delegati iz Ljubljane in Celja. Vsi zavedni člani naj se gotovo udeležijo tega važnega sestanka. Na svidenje!

V vsako delavsko hišo in družino »Slovenskega delavca«!

Poravnajte naročnino —

udeležili sreski načelnik iz Sobote dr. Franc Bratina kot zastopnik politične oblasti, nadalje direktor gimnazije v Soboti ing. Ivo Zobec, šef borze dela v Soboti g. Franc Kerec ter banski svetnik in predsednik občine Gor. Lendava g. Franc Bačič.

Uvodno besedo je spregovoril in vodil zborovanje predsednik ZVEZE prof. Jože Maučec, ki se je v svojem uvodnem govoru spomnil vseh onih gospodov, ki so bili naklonjeni prekmurskemu sezonskemu delavstvu, to so v prvi vrsti ministri: dr. Anton Korošec, dr. Miha Krek in Dragiša Cvetković ter ban dr. Marko Natlačen.

Po pozdravu predsednika je dal zborovalec izčrpno poročilo o delovanju Zveze tajnik g. France Novak, nakar je sledilo predavanje gimnazijskega direktorja g. Zobca, ki je v jedratih in navdušenih besedah govoril o novem družabnem redu ter grajal sedanji kapitalistični družabni red in nadalje o krščanski ljubezni, ki med delavstvom mora najbolj vladati. Naslednji govornik je bil šef borze dela g. Kerec, ki je na kratko podal zgodovino sezonskega delavstva v Slovenski krajini ter dobre in slabe strani sezonskega izseljevanja. Nazadnje je še zborovalec pozdravil g. sreski načelnik dr. Bratina, nakar je predsednik Zveze prof. Maučec zaključil tako lepo uspešno zborovanje.

Zveza poljedelskih delavcev namerava v novem letu prirediti še več takih zborovanj v Slovenski krajini.

DROBNE DOMAČE

Denar je delal iz materijala za zapirake sifonskih steklenic sodavičar Drnovšek iz Rake. Orožniki so pri njem našli vso napravo za izdelavo 10 dinarskih kovancev, ki so bili izdelani zelo točno in so se od pravih ločili le po zvoku. Mladega ponarejevalca so zaprli.

73 letno Marijo Šimenc je umoril njen rejenec Ludvik Tomažič, dočim je njeno 37 letno hčer hudo poškodoval. Po umoru je šel morilec spat, toda v jutranjih urah je neznano kam izginil.

Na železniškem prelazu pri Šoštanju se je zgodila huda avtomobilska nesreča. Šofer je hotel z avtomobilom, na katerem sta se nahajali poleg šoferja ga. Justina Roje iz Ljubljane in soproga šoštanjskega mesarskega mojstra ga. Ema Kozlevčarjeva. V zadnjem trenutku, ko je bil avtomobil že skoro čez progo, ga je udarila lokomotiva in vlekla približno 100 metrov daleč po progi. Iz vsega zdrobljenega avtomobila so potegnili težko poškodovano Kozlevčarjevo in Rojčovo ter lahko poškodovanega šoferja. Po prevozu v slovenjegraško bolnico je ga. Rojčeva podlegla poškodbam.

Za novega šefa - zdravnika Okrožnega urada za zavarovanje delavcev je bil izvoljen dr. Ivan Drobnič. Dosedanji šef - zdravnik g. dr. Ivan Zajc, ki je 30 let deloval v delavskem bolniškem zavarovanju je bil na lastno prošnjo vpokojen.

Na slamoreznici je rezal slamo 18 letni Žnidaršič Jože, doma iz Fare pri Kočevju. Po nesreči mu je prišla roka med zobovje, katero mu je dlan s prsti popolnoma zmečkalo.

Pred kratkim so vlomilci izpraznili občinsko blagajno v Poljanah, v soboto pa so ti nepovabljeni gostje olajšali gospo Marijo Kersciati iz Gorenje vasi za 20.000 dinarjev. Vlom se je izvršil podnevi in manjka za vlomilci vsaka sled.

Ljubljanski fotoklub je na svetovnem tekmovalstvu v San Francisku v Ameriki odnesel prvo nagrado — 50 cm visok srebrni pokal. S tem je naš mali slovenski narod stopil v fotografiji na čelo velikih narodov.

V Zenici so pričeli postavljati že četrto Martinovo peč. Tako bo mogoče pridelati letno 85.000 ton jekla. Tudi Kranjska industrijska družba bo, kakor izgleda, zgradila nekaj novih Martinovih peči.

80tim slovenskim kovinarjem, ki delajo 40 do 60 let pri KID na Jesenicah, je uprava tovarne priredila v počastitev njih vztrajnega dela prisočno slovesnost. Vsekakor častni jubilej, s katerim se ne more ponasati niti svetovna tovarna.

Ker je ubila posestnica Drevenškova iz Rač pri Mariboru svojega slaboumnega brata, je bila obsojena na 4 leta strogega zapora. Zdravnik je ugotovil, da je svoje dejanje izvršila v duševnem afektu, ker je tudi ona poleg slaboumnega brata in sestre dedno obremenjena.

Posestnici Kraner Mariji iz Ilove, občina Sv. Benedikt v Slov. goricah je bila že junija ukradena krava. Kljub vestnemu poizvedovanju se orožnikom ni posrečilo najti sled za tatovi. Prvikrat je šlo, najbrže bo šlo tudi v drugo, so si mislili tatovi in so odpeljali imenovani posestnici

pretekli teden kravo, vredno 2.000 dinarjev. Toda tatovi so se opekli. Radgonski orožniki so našli obe ukradeni kravi na Plitvičkem vrhu. Sodijo, da gre za tatinsko družbo, ker je večjim kmetom izginila v tem letu živina.

Zadnji sneg je napravil na telefonskih in električnih napeljavah veliko škodo. V Ljubljani je bilo odključenih 800 telefonskih naročnikov.

40 vasi je poplavlila Sava pri Slavon-skem Brodu. Ljudje so s čolni reševali svoje imetje in ga spravljali v varnejše kraje. Pričakujejo še hujše nesreče, ker Sava stalno narašča.

V zaklenjenem stanovanju so našli v Teharjih pri Celju 70 letno gostilničarko Marijo Tlaker. Starka je ležala v mlaki krvi na tleh. Ugotovili so, da si je gostilničarka v duševni zmedenosti prerezala vrat.

PO SVETU

40 milijonov škode je povzročila v Franciji živinska kuga. Kmetje zahtevajo od države povračilo škode, ker se ta ni dovolj brigala, da se bolezen prepreči.

Kakor Italija je izstopila iz Zveze narodov tudi Švica. Švicarska javnost pravi, da je članstvo Švice v ZN nasprotno njenim načelom o nevtralnosti. Vprašanje je, kakšne posledice bo izzvala odločitev Švice, ki je očitno storila svoj korak po zgledu sosed Nemčije in Italije.

Proti polkovniku de la Rocqueu in šestim članom francoske socijalist. stranke se je pričela razprava, ker so prirejali zborovanja desničarskih strank. Obtoženci se zagovarjajo, da imajo popolnoma iste pravice kakor komunisti, ki ne samo govore, ampak se tudi oborožujejo za zmago svojih načel. Vlada naj bo toliko demokratična, da jim dovoli vsaj zborovanja.

Nekdanji voditelj angleške delavske stranke Landsbury je prispel v Varšavo, kjer je imel razgovore z zunanjim ministrom Beekom in predsednikom republike Mosickijem.

Do nedavna so industrije v južnih krajih nesramno izrabljale delavce. Tako so, kakor poročajo časopisi, delavke morale v tekstilni tovarni delati dnevno 12 ali pa tudi 15 ur in so za to delo prejemale plačilo od 3—15 dinarjev na dan. Nova uredba o minimalnih mezdah bo za te kraje pravi blagoslov in bo prekrizala vsa zločinska početja industrijalcev, ako bodo znale strokovne organizacije varovati njene določila.

Proti podražitvi življenjskih potrebščin so priredili angleški opozicijski poslanci protestne shode. Podpise za spomenico, naslovljeno na vlado, so pobirali na nogo-metnih igriščih, kjer so se protestne skupine ustavile po obhodu po Londonu.

Razpustili so v Londonu sovjetsko turistično pisarno »Inturist«, ker je bila ta pisarna središče boljševiske propagande.

Vsled zadnjega deževja je Tibera silno narastla in je poplavlila v Rimu ogromne komplekse zemlje. Število ljudi, ki so brez strehe, cenijo na 7.000.

Bivši sovjetski poslanik v Atenah Bir-min, ki je zbežal v Paris, je priobčil pismo, v katerem pravi, da se obrača do

javnosti z obupnim pozivom zaradi tistih, ki so še ostali pri življenju. V mislih ima svoje prijatelje, raztresene po svetu, ki jih pa čaka smrt, ako se vrnejo v domovino ali pa odpovedo vrnitev in pričakujejo smrt, povzročeno po kroglih agentov GPU, ki so pred kratkim tudi njega zalezovali.

Poljski študentje so napadli židovske trgovine v Lotzu. Pri tem so predvsem uporabljali smrdljive bombe.

Tudi Irska bo zapustila ZN ob dejstvu, tako pravijo angleški listi, ker je ta priznala italijansko oblast v Abesiniji. Polagoma bo v resnici postala ZN mrtva in bo mesto nje potreba ustanoviti nekaj novega, kamor bodo pripravljene vstopiti tudi Nemčija in Italija. Tako je dejal na Dunaju delavski poslanec Lansbury.

Na konferenci v Ankari se bodo sestali zunanji ministri držav Balkanskega sporazuma. Konferenca se bo vršila v februarju 1938 in bodo razpravljali o mednarodnem položaju, ki je nastal po potovanju zunanjega ministra Delbosa in francosko-angleških razgovorov v Londonu.

Umazane oljate cunje iz tovarniških podjetij morajo obvezno oddajati v Nemčiji nadzornemu uradu za volno, ki jih potem očisti in stisne iz njih olje. Na ta način hočejo pridobiti vsako leto milijon kg strojnega olja. Pomanjkanje naredi ljudi iznajdljive.

Iz lesa bodo pričeli v Litvi izdelovati sladkor. V ta namen bodo porabili lesne odpadke, ki jih bodo s posebnimi stroji predelovali v sladkor.

Vojna med Japonsko in Kitajsko po svoji ostrini ne popusti. Japonski letalci so na reki Jangce obstreljevali angleške bojne ladje in so pri tem potopili ameriško topničarico »Pancy«. Vsled tega je prišlo do resnega spora tudi med Japonsko na eni, ter Ameriko in Anglijo na drugi strani. Amerika in Anglija se ogibljeta vsakega večjega spora ter se pripravljata demonstrativen odhod ameriškega brodovja v kitajske vode.

Soteska

Trideset let duhovniškega dela med nami. Letos 12. decembra je minilo 30 let, odkar so prišli v našo faro gospod župnik Alojz Volc. Tukajšnje prosvetno društvo jim je v društveni dvorani priredilo malo slavlje. Razvila se je neprisiljena domača živahnost, prav domače smo se počutili v družbi gospoda župnika. Gospodu župniku se za 30 letno nesebično in požrtvovalno delovanje v dobrobit naše farne tudi mi iz delavskih vrst prisočno zahvaljujemo. Bog naj ohrani gospoda župnika še mnogo let zdravega in čilega med nami.

Fotografi

Kdor gre v boj, mora prešteti najprej svoje sile. — Izbrati mora tudi najprimernejši čas, ko delodajalec ne bo mogel nadomestiti kvalificiranih pomočnikov, ker se bo zavedel njih zmožnosti. Če jih bo pa nadomestil, kar je proti trezni pameti, pa ne bo mogel izpolniti pogojev konzumentov, ki so tako visoki, da jih nekvalificirane moči ne bodo mogele izpolniti.

Padali so predlogi in pomisleki na sestanku, vsled katerih se je končno sklenilo, da se popravi plačilna lestvica po sistemu sposobnosti, ne po letih. Odložili smo tudi kolektivno pogodbo na gotov čas. Med tem časom bomo pa skušali vzbuditi v nas stanovsko zavest in proučiti posamezne točke. Ko boš stopil k pogajanju, ne boš šele kolebal, odbijal zahteve mojstrov in sestavljal zagovore, pač pa prišel tja pripravljen, da na vsako vprašanje daš primeren odgovor. Zato je pa potrebno, da prihajamo na sestanke, kajti pogajanja ne bodo odvisna od centrale, pač pa od nas samih.

Končno ne zapostavljaj sam sebe! Ko premišljuješ organizacijsko delo, ki velja, tudi tebi samemu, ne prikrivaj svojemu stanovskemu tovarišu svoje mnenje, če tvoje srce misli drugače. Zakaj bi govoril, da si za organizacijo, za skupnost, za stanovsko načelnost, ko se pa pred mojim strom ponižuješ in se celo smeješ svojemu kolegu, ko zahteva svoje pravice. S tem smehom ali ponižanjem zametuješ sam sebe. S tem pa se posmehuješ svoji stroki in svojemu, če ne organizacijskemu, pa vsaj strokovnemu delu.

Ajdovec

Ajdovec: Naši delavci so se pa kar privadili raznim obljubam. Začeli so živeti kar od obljub. Saj ni čudno, da v Ajdovcu ne pride nobena podpora, ko imamo tako slabe zemljevide, ki kažejo Ajdovec v obljubljeni deželi, dočim je pa v tako »slabih« hribih, da se je izrazil celo neki gospod iz Ljubljane, »da se v Ajdovcu še koza v zelniku ubije.«

Zato bi rabili denarja, da bi napravili pot, po kateri bi lahko tisti veliki avto privozil s podporo za javna dela. Bili bi veseli deavci, ko bi imeli delo in jelo.

Pa še drugič kaj več! Vsem svojim tovarišem, združenim v strokovni organizaciji ZZZ želimo vesele božične praznike in srečno novo leto!

Blagoslovljene božične praznike in srečno ter vesela nova leta 1938

Blagoslovljen Božič ter sreče, zadovoljstva in uspeha polno novo leto

1938

želi cenj. inserentom

uprava
Slovenskega
DELAVCA

želi vsem odjemalcem
in obiskovalcem trdke

Lipovšek Leopold
krojač
Senovo
se toplo priporoča

Šerbec Ivan
mesar
Senovo

Jožef Smolnikar
krojač
Rodica 45

Franja Birtič
gostilna
Rodica 25 (poleg kolodvora)
se cenjenim gostom še naprej toplo
priporoča

Kržišnik Ludvik
trgovina z usnjem in čevlarskimi
potrebščinami
Rajhenburg 65
se priporoča

Misijonska tiskarna

Domžale-Groblje

tiska knjige,
časopise, ak-
cidenčne tis-
kovine za pi-
sarne, prired. itd.

Vsi časopisi, ki
se tiskajo v Mi-
sijonski tiskarni,
so naklonjeni
pokretu ZZZ

Blagor njim, ki so zaradi pravice preganjani, zakaj njih je nebeško kraljestvo!

Ceneno in dobro prehrano,
vina na debelo in drobno
kupite najugodnejše v

Ljudski kuhinji

Jesenice
Krekov dom

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

obrestuje vse vloge do naj-
višje v zakonih določene
meje. Nove vloge izplaču-
je vedno promptno.

Ivan Bernik
mesar in prekajevalec
Jesenice

Ivan Zvezda
krojač in trgovec
Jesenice
Cankarjeva cesta 5

„RUNO“ TOVARNA USNJA R. Z. Z. O. Z. V TRŽIČU

želi vsem cenje-
nim odjemalcem,
kakor tudi onim,
ki njene izdelke
uporabljajo,
prav vesel Božič

Fani in Kristjan Cuznar

lastnika gostilne pri slapu Peričniku
se nadalje priporočata cenj. obisko-
valcem planin

Jože Košir
klobuki, plašči, obleke
Jesenice

Balon Andrej
trgovina
Jesenice
Kralja Petra c. 18
se vljudno priporoča še nadalje

Za instalacijo elektrike se priporoča

JOŽE MARKEŽ
elektrotehnično podjetje
Jesenice

Simon Pristov
krojač
Višelnica
Gorje pri Bledu
se toplo priporoča

JERICA VODUŠEK
trgovina in gostilna »Emavs«
Gorje pri Bledu
se tudi v bodoče najtopleje priporoča.

Vrhovšek Ciril
trgovina
Slov. Konjice
se cenjenim odjemalcem priporoča

Fani Majcen
gostilna
Mislinje
se cenjenim gostom priporočam
še v naprej

Serdnik Miroslav
trgovina z mešanim blagom
Mislinje
se toplo priporoča

Gorjanc Ignacij

parna pekarna
Jesenice — Gorenjsko

J. Pučko
zaloga koles, šivalnih strojev,
zastopstvo »Philips« radijskih
aparatur
Jesenice
Kralja Petra cesta 12

Lojzka Šoberl
posl. kavarne Čop
na Jesenicah
se toplo priporoča za obisk v prihod-
njem letu

MARKEŽ VALENTIN REGOVČ JELICA

trgovina z mešanim blagom se cenj.
odjemalcem še nadalje toplo
priporočata

Stroj Marija
trgovina in gostilna pri »Golobu«
Krnica
Gorje pri Bledu

Rebernak Friderik
pekarna
Slov. Konjice
se priporoča

ANTON VALENČAK
trgovina mešanega blaga
v Slov. Konjicah
se vsem svojim cenjenim odjemalcem
toplo priporoča

VIKTOR PLANINŠEC
trgovina manufakture, špecerije, že-
leznine, galanterije in stekla
Mislinje
priporoča svojo prvovrstno manufak-
turo in drugo blago
Cene nizke, postrežba točna!

Vse pisarniške in
šolske potrebščine
Knjige domačih
in tujih založb

Knjigarna Mohorjeve tiskarne

Celje - Prešernova 17
Ljubljana - Miklošičeva 19

Zahtevajte brezpla-
čen seznam knjig

Jos. Jagodič
trgovina z železnino, špecerijo
in delikatesami
Celje
Gubčeva ulica 2 — Glavni trg

Podpečan Valentin
čevljar
Mislinje

Stanko Iršič
trgovec in gostilničar
v Mislinjah
se cenjenim odjemalcem in gostom
priporočam še v naprej

Dr. G. Piccoli
najmoderneje urejena lekarna
Ljubljana, nasproti Nebotičnika
se toplo priporoča

NJIGOVEZNICA Jugoslovanske tiskarne

z. z. o. z.
ČRTALNICA IN TVORNICA
POSLOVNIH KNJIG
LJUBLJANA
Kopitarjeva ulica 6-II.

priporoča svojo stalno veliko zalogo
mnogovrstnih saldokont, štrac, jour-
nalov itd. lastnega izdelka - Vslop-
nice za razne prireditve, blagajniške
bloke itd.

Vsak zavaruje sebe, svojce in svoje imetje edinole pri našem domačem zavodu Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani

Požar, vlom, steklo, zvonove, jamstvo, nezgode,
življenje

in v „Karitas“ oddelku

Posmrtnino, doto in starostno preskrbo.

CENTRALA: v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19
Lastna palača. — — — Telefon 25-21 in 25-22

Podružnice in glavna zastopstva:

Beograd, Pašićeva ulica št. 10-I
Celje, Palača Ljudske posojilnice
Sarajevo, Kralja Petra št. 14
Split, Ulica XI. puka št. 22
Zagreb, Ulica Kraljice Marije št. 36
Maribor, Loška ulica št. 10 in Orožnova ul. 8.

Največji slovenski denarni zavod

Mestna hranilnica ljubljska

ima lastnih rezerv okoli
25,000.000.— dinarjev

Novo in oproščene vloge
195,900.000.— dinarjev

so vsak čas izplačljive
brez vsake omejitve

Za vse obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska